

ook alleszins logisch voor, op grond van de volgende redeneering. Een bedrijfsmiddel pleegt in de zaakboeken voor te komen, daarop wordt wegens bedrijfsslijtage, afgeschreven op den voet van art. 10, tweede lid, der wet op de inkomstenbelasting, doch is die afschrijving bezwaarlijk met een schaar te knippen. Verdwijnt nu later het bedrijfsmiddel boven de boekwaarde uit het bedrijf en komt het verschil de bedrijfswinst niet ten goede, dan is in deze de werkelijke bedrijfswinst niet ten volle door den Fiscus getroffen. Een voordeel tot het verkrijgen waarvan de bedrijfsuitoefening heeft in staat gesteld (argument ontleend aan de reeds aangehaalde B. 4278 en 4726), dat par droit d'origine tot de bedrijfswinst behoort, blijft er dan ten onrechte buiten. In dit verband is nuttig te memoreeren, dat in het reeds besproken arrest B. 4216 (vergoeding brandschade machines en fabrieksinventaris) wordt overwogen, dat een juiste vaststelling van de bedrijfswinst voor de toepassing der wet op de inkomstenbelasting medebrengt, dat in geval bedrijfsmiddelen waarvan de vervanging te zijner tijd in den normalen gang van het bedrijf ligt, van de hand worden gedaan of op andere wijze aan het bedrijf worden onttrokken, het verschil tusschen de opbrengst en de waarde waarvoor zij nog te boek staan, bij de winstbepaling te doen in aanmerking komen.

Intusschen wachte men er zich wel voor het in de logica passende argument van afschrijving al te hoog aan te slaan. Want in weerwil dat op een tegen betaling verworven goodwill wordt afgeschreven (II. R. 25 Februari 1925, B. 3586, 2 Maart 1927, B. 4020, 23 Januari 1929, B. 4468, 8 Mei 1929, B. 4511 en 26 Juni 1929, B. 4537), behoort een bate verkregen uit vervreemding van goodwill niet tot de bedrijfswinst (Raad van Beroep Alkmaar 18 November 1921, B. 2943, H. R. 13 Februari 1929, B. 4476. Verg. ook II. R. 6 April 1927, B. 4043). En daartegenover, hoewel op den grond, waarop een bedrijfsmiddel staat, niet wordt afgeschreven, (verg. bijv. H. R. 14 April 1926, B. 3796), werd toch in bepaalde gevallen de grond niet uitgesloten van de belastbare winst op het bedrijfsmiddel. Men vergelijkte slechts het reeds genoemde arrest B. 4281.

Na deze uiteenzetting, waarvan de lezer ongetwijfeld zal toegeven, dat ze behoorlijk gedocumenteerd is, die misschien aan documentatie des Guten zu veel geeft, meen ik mijn artikel wel te mogen besluiten. Wie resumeerende daaruit deze conclusie trekt, dat winst op bedrijfsmiddelen slechts bij hooge uitzondering buiten de bedrijfswinst kan blijven, is de waarheid zeer nabij. Het is die waarheid, welke op een spijker gelijk. Hoe meer en hoe steviger men op haar hamert, des te dieper dringt zij door. Moge mij het verwijt niet treffen te zijn te kort geschoten in het „frappez toujours, frappez fort”.

B. VAN DEN BERG

PRIJSVRAAGRESULTAAT INZAKE BOEKHOUDING VAN WEGUITGAVEN

Door de Nederl.-Indische Wegenvereniging was een prijsvraag uitgeschreven, gepubliceerd in het M. A. B. van October 1928; de resultaten hiervan zijn nu openbaar gemaakt in haar publicatie No. 88.

Met aandrang doet het Dag. Bestuur der Ned. Ind. Wegvereniging een beroep op iederen lezer, om de eervolvermelde antwoorden te bestudeeren en eventuele opmerkingen haar toe te zenden, opdat de definitieve inrichting der boekhouding zoo goed mogelijk zal worden.

Een in rood gedrukt los inlegvel onderstreept dat nog eens.

Met hoeveel nadruk dit verzoek ook gedaan wordt, een opdracht als zoodanig is het nu eenmaal niet; het kan dan ook niet in mijn bedoeling liggen een verbeterde editie samen te stellen.

De vraag is gewettigd of de door de N. I. W. V. ingeslagen weg de juiste is.

Overal waar sprake is van een administratieve verantwoording, kan men normaliter den eisch stellen, dat zij zoo goed mogelijk aan de haar gestelde doeleinden moet beantwoorden.

Wanneer nu de door de N. I. W. V. gevolgde, voorzoover mij bekend, op dit terrein origineele weg, om een goed ingerichte administratie, kant en klaar voor invoering gereed, te verkrijgen, de juiste zou zijn, dan zouden heeren accountants, in plaats van Inrichtings-opdrachten te krijgen, in de toekomst in onderlingen wedijver prijsvragen mogen beantwoorden.

Een niet onaardig perspectief, vooral voor de jongere accountants!!

Men stelle zich echter gerust; een der eischen was, dat de ontworpen inrichting in een zóó voor de praktijk overneembare vorm gegoten moest worden.

Het zal duidelijk zijn, dat dit alleen dan mogelijk is, indien men die praktijk tot in alle details ook kent; het verwondert mij dan ook geenszins, dat op dit punt de prijsvraag niet aan de verwachtingen voldeed.

In het rapport van de Commissie van onderzoek der inzendingen wordt er op gewezen, dat ofschoon de redactie der prijsvraag slechts sprak van „praktijk” in het algemeen, de bedoeling inderdaad was „praktijk in Ned.-Indië”!

In dit rapport heeft de Commissie zich de moeite getroost elk der inzendingen te bespreken en haar motieven uit een te zetten, op grond waarvan zij van meening is, dat de besproken inzending niet voor bekroning of eervolle vermelding in aanmerking kwam, waarbij de 13, alle verschillend geredigeerde afwijzingen een aardige redactie-staalkaart geven.

Bij de bespreking van het als 2de eervol vermelde antwoord onder het motto „Voor Insulinde”, geeft de Commissie als haar meening weer, dat de daarin gegeven nummering der werkonderdeelen te gecompliceerd zou zijn.

Waar dit een eenvoudige toepassing van het decimaalstelsel is (juist in Indië bij de Suikercultures voor zoover mij bekend, toegepast) kan ik de opvatting dat dit systeem te gecompliceerd zou zijn niet deelen. Integendeel, elke poging om te komen tot een systeem van nomenclatuur, leidend tot scherpere classificatie en identificatie dient te worden toegejuicht!

Evenmin lijkt mij de afzonderlijke nummering der Kas- en andere bescheiden onnoodig, al neem ik gaarne aan, dat uit de betrokken bescheiden zelf duidelijk genoeg blijkt, of ze betrekking hebben op Loonen-, Materiaal of Materieel.

Zou een nadere identificering inderdaad zoo volkomen overbodig zijn? De alleen met een klinker verschillende benaming Materiaal en Materieel wekt bij mij anders wel de vrees, dat zoo'n extra aanduiding niet altijd volkomen nutteloos zal blijken te zijn.

Zou er bezwaar bestaan om inplaats van Materieel te spreken van Werktuigen en Machines?

De in extenso gepubliceerde eervol vermelde antwoorden geven mij stof tot de volgende opmerkingen.

Tegen de gedachte in het eerste, onder het motto „Organisator” gepubliceerde antwoord, dat in het jaar van aanschaffing gemakshalve niet afgeschreven wordt, meen ik positief bezwaar te moeten maken; ik heb nl. in de praktijk de gevolgen van deze gedachte ontmoet, welke ondervinding mij mij schrap doet zetten tegen dergelijke „gemakken”.

Het achterwege laten van deze afschrijving is een uitnoodiging, om aankopen zooveel mogelijk naar Januari te verschuiven, dan heeft men het geheele jaar verder het gebruik „gratis”!

De moeite om de jaarafschrijvingsquote te verdeelen naar rato van bv. het aantal maanden, is niet zóó groot, dat zij

de struisvogelpolitiek van bovenstaand „gemak” rechtvaardigt.

Hier zal de invloed in den kostprijs per werkeenheid misschien relatief niet zoo belangrijk zijn; in elk geval wordt de onderlinge statistische vergelijkingen van de resultaten van het beheer van districts-directeuren onzuiver, wanneer er een slimmerd bij is, die met het tijdstip van z'n materieelaankopen (althans boeking of bij de hier aangegeven administratie pas bij de *betaling* der factuur!) met het bovenstaande meer rekening houdt, dan zijn collega's.

Het is mij verder niet duidelijk hoe Organisator rechtvaardigt, dat de, bij de periodieke herziening der afschrijving verkregen verschillen van een afgelopen periode, in de *toekomstige* moeten verrekend worden!

De verrekening in den kostprijs ten aanzien van het gebruik van materieel wordt door Organisator voorgesteld op basis van de aan elk werk bestede loonen. Deze verrekeningsbasis geeft m.i. niet den causalen samenhang. Immers werken waar véél gebruik wordt gemaakt van groote tractors en walsen en relatief minder arbeidsloon vereischt wordt, dan bij werken met minder zwaar materieel en relatief méér arbeidsloon, zouden juist belast worden met een aandeel in materieelkosten tegengesteld aan de mate van gebruik.

Het werk met véél machinegebruik en weinig loon zou dan weinig en het werk met veel loon en weinig machinegebruik daarentegen véél bijdragen in de belasting voor materieelgebruik.

De als 2de beloonde inzending is ten aanzien van dit punt te prefereeren. Daarin geeft „Voor Insulinde” bijv. voor walsen de oplossing aan de hand, naar analogie van de machineurkosten, door de kosten verbonden aan het gebruik van walsen per dag te calculeeren en aldus een directe verrekeningswijze te scheppen.

De behandeling door Organisator van de inkoop, zoowel van Materiaal als Materieel lijkt mij niet bevredigend, waarbij toch de „voorloopig in alphabetische volgorde in een map voor onbetaalde rekeningen” opgeborgen facturen de *crediteurenadministratie* vormt.

Voor dit deel der Staatsbemoeiing, welks budget toch millioenen cijfers bevat, lijkt mij deze kruideniersmethode uit de oude doos.

Ik weet niet, of men van plan is, accountantsecontrole toe te passen, maar dan zal deze inrichting op het punt van vastlegging der eerste gegevens met het oog op de controle-eischen nader bekeken dienen te worden; evenmin is, ofschoon de Magazijnadministratie uitvoerig behandeld is, voldoende aandacht geschonken aan de verbandscontrole met de Inkoop.

Het bezwaar, dat de Commissie oppert tegen een uniforme behandeling ook van directe-goederen (buiten magazijn om geleverd of direct lokaal gekocht) lijkt mij niet doorslaggevend; in het algemeen bekeken wil het mij voorkomen, dat de voordeelen van uniformiteit en centralisatie overwegen boven de er mee gepaard gaande moeite.

Organisator meent, dat de directeur, die „comptabel en als zoodanig verantwoordelijk voor de hem verstrekte gelden” voldoende gedéchargeerd wordt, indien deze maandelijks de originele kasbladen, door hem ondertekend, met de, door hem gestempelde kasbewijzen doorzendt naar de „Begrootingsadministratie” voor welke zending hem een ontvangstbewijs wordt verstrekt.

Wat dan de materiele juistheid van den kasvoorraad betreft, wordt voorgeschreven, dat de per het einde van het jaar, blijkens de Decembeerantwoording nog aanwezige gelden, bij den Ontvanger moeten teruggestort worden of, let wel!, met gesloten beurzen verrekend door „storting” ten bate van het oude jaar en tegelijkertijd aanvraag ten laste van het nieuwe jaar.

Hier vertoont de Kameralistiek zich in haar volle glorie!

Wellicht dat men ten aanzien van de décharge van de directeuren meer effect sorteert door toepassing van de accountantscontrole, ook in Indië verkrijgbaar.

Wat de „Begrootingsadministratie” betreft, bij de beschrijving der organisatie aangeduid als te zijn „het regeeringsorgaan” hiervan wordt niet veel gegeven, terwijl naar mijn meening deze, indien beschouwd als centrale administratie, het zwaartepunt zou moeten vormen, vooral ten aanzien van de verwerking en vergelijkende analyse der gegevens, welke van de gedecentraliseerde districten binnenvloeien.

Wat den slotzin aangaat, waarin Organisator het vanzelfsprekend vindt, dat de gegeven kaarten naar *verkiezing* door boeken van gelijke liniatuur kunnen worden vervangen, wat slechts een kwestie van toepassing zou zijn en *los* staand van het systeem van de administratie, moet ik opmerken, dat bij een weloverwogen inrichting men wel degelijk gekoppeld aan het systeem gemotiveerd zijn keuze zal doen of in een bepaald geval bewust aan kaarten, dan wel aan vastlegging in boekvorm of andere technische hulpmiddelen de voorkeur gegeven zal worden.

Het is mij opgevallen, dat in beide uitwerkingen de onderscheiding Onderhoud en Herstelling zonder nadere definieering werd aangenomen. Misschien ligt het aan mij, maar ik voel het nog altijd als een probleem aan, waar de juiste grens tussen Herstellings- en Onderhoudsuitgaven ligt. Als een zware bandjir een groot stuk van een weg of een brug stuk slaat, zal dat Herstelling wezen, maar wanneer de periodiek weerkerende natte moeson ondermijningen op zijn geweten heeft en gaten in de wegen veroorzaakt, hoe groot moet het gat dan zijn om gerekend te worden tot herstellingen of hoe klein om nog onder onderhoud te vallen?

Het ontwerp, gekenmerkt door de kenspreuk „Voor Insulinde” heeft zich eigenlijk in de oogen der Commissie zelve den pas afgesneden, door zich te beperken tot een kostprijsboekhouding der Weguitgaven.

Dat is eigenlijk jammer, want binnen deze begrenzing zijn de argumenteering en motiveering van de algemeene beginselen van de Inrichtingsleer m.i. scherper en juister geformuleerd, dan in het als eerste eervol vermelde antwoord, zooals reeds boven door mij werd aangetoond bij de doorberekening van het gebruik van materieel.

Typisch is, dat in de publicatie zelve het bewijs wordt geleverd van de door mij naar voren gebrachte verwarringsmogelijkheid van de termen Materiaal en Materieel. Model 7 geeft een staat van ontvangen Materialen. terwijl Model 8 beoogt te geven een staat van ontvangen Materieel volgens de beschrijving op pag. 53, terwijl er netjes boven gedrukt staat „Staat van ontvangen Materialen”!

De Centrale verwerking en aansluiting aan de Begrooting zijn bij deze uitwerking verder achterwege gebleven.

Als men nagaat, welke ontzaggelijke bedragen jaarlijks voor wegutgaven besteed worden (de cijfers van bv. de Vereenigde Staten van Noord-Amerika voor dit onderdeel der Staatshuishouding overtreffen het geheele budget van menige kleine Staat!) dan moet hier toch de mogelijkheid bestaan van een centrale machinale verwerking bijv. doordat de gedecentraliseerde administraties ponskaarten, bevattende alle gegevens (de nieuwe ponskaarten der Hollerith bevattende 80 kolommen kunnen héél wat bevatten!) periodiek naar de centrale opzenden, welke deze door middel van de sorteer- en tabelleermachine verder verwerkt.

Dan ontkomt men niet aan een nummerings-identificering die nog verder zal moeten gaan, dan zooals „Voor Insulinde” ontwierp.

Wanneer dit internationaal uniform geregeld zou worden (ziedaar een onderwerp voor een e.k. internationaal wegcongres!) dan zou men ook internationaal zonder veel moeite de ervaringen cijfermatig kunnen uitwisselen en elkaars efficiëntie ten aanzien van de gekozen wegbedekkingen bv. kunnen toetsen, waartoe dan een welingerichte administratie op vlotte wijze de behulpzame hand zou kunnen bieden.

Drs. A. ROBLES

LASTIGE GEVALLEN

De bedoeling van deze rubriek is gelegenheid te bieden lastige gevallen, die zich in de praktijk den accountant in zijn beroep voordoen of kunnen voordoen, — lastig, omdat er een onoplosbare tegenstrijdigheid tusschen theorie en praktijk schijnt te bestaan — hier ter sprake te brengen, resp. ter oplossing aan den lezer voor te leggen. De Redactie doet een voortdurend beroep op allen, die op zulke „gevallen” stuiten, om ze te formuleeren en bij den Secretaris in te zenden.

Geval IX

Verantwoordelijkheid voor afschrijving bij het ontbreken van een vergelijkingsbasis

De accountant die zich zelf respecteert heeft het altijd druk over zijn verantwoordelijkheid. Nu stellen velen mijner collega's die verantwoordelijkheid voor als een begrip, waarover we te avond of te morgen wel voor bijna 100 pCt. (wat een gevaarlijke uitdrukking is dat) overeenstemming zullen bereiken, maar ik kan mij dat maar niet indenken. Ik gevoel verantwoordelijkheid als een zoo zuiver persoonlijk begrip dat ik mij niet kan voorstellen dat twee laat staan een paar honderd menschen daarover gelijk gaan denken. Het gevoel van verantwoordelijkheid kan niet worden verkregen door studie of afleggen van examens maar spruit uit geheele andere bronnen voort. Bronnen die bij geen twee menschen gelijk zijn. Maar dit eens ter zijde gelaten, (misschien wil een der lezers daarop toch wel eens ingaan) stel dat dit collectieve verantwoordelijkheidsbegrip bestaanbaar is, in hoeverre is dan een accountant verantwoordelijk voor de juistheid van het bedrag der afschrijvingen opgenomen in zijne verklaring dat de vergoeding voor een tot stand gebracht regie-werk f x. moet bedragen, indien men weet dat hij niet beschikt over vergelijkingsbasis t.o.v. andere soortgelijke bedrijven, eenvoudig omdat die bedrijven niet bestaan. En indien men hem daarvoor geen verantwoordelijkheid wil laten dragen omdat er geen bedrijven bestaan die als vergelijkingsbasis kunnen dienen hoever reikt zijn verantwoordelijkheid dan en waarop berust zij als er wel zulke bedrijven bestaan. Kan hij ooit een verklaring omtrent dit deel der kosten afleggen zonder voorbehoud. En indien dit laatste niet kan, wat doen wij dan op dit terrein? Ligt daar dan niet even veel gevaar als in het spelen met de wiskundige reserve.

T. KEUZENKAMP

BESLISSINGEN IN BELASTINGZAKEN

De directeur eener naamlooze vennootschap bleek onrechtmatig gelden van de vennootschap tot zich te hebben genomen, waarna de inspecteur de vraag opwierp, of men hier ten aanzien van de vennootschap kon denken aan een aan de dividend- en tantiëmebelasting onderworpen uitdeeling en ten aanzien van den directeur aan een opbrengst uit zijn betrekking.

Resolutie van den Minister.

Hetgeen de directeur eener naamlooze vennootschap door misdrijf aan de vennootschap onttrekt, vormt niet een belastbare uitdeeling. Vooreerst kan moeilijk worden volgehouden, dat er van de zijde der vennootschap een *handeling* heeft plaats gehad, verder is de directeur geenszins *rechthebbende* op het ontvreemde bedrag en ten slotte staat tegenover het verdwenen geld voor de vennootschap een *vordering tot terugbetaling* op den directeur, zoodat, de volwaardigheid dier vordering daar gelaten, *per saldo* niets uit het vennootschapsvermogen is verdwenen. *Res. 27 Aug. 1921, no. 127; zie B. no. 2854. Verg. ook res. 27 Maart 1924, no. 54 (B. no. 3657).*

Nu de aandeelhouders met de beslissing tevreden konden zijn, hebben zij wellicht ook de humor van Inspecteur en Minister gewaardeerd.

UIT HET BUITENLAND

Red.: W. BEIJDERWELLEN, J. E. ERDMAN,
C. A. HUYSMAN en A. M. VAN RIETSCHOTEN

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

De accountant in de nieuwe wet op de A. G.

Het ontwerp der nieuwe wet op de Aktiengesellschaften, dat in Augustus j.l. gepubliceerd werd, schrijft inderdaad de verplichte controle voor, zooals de Deutsche accountants verwachten en hoopten. Echter met de mogelijkheid, dat deze verplichting niet dadelijk bij het in werking treden der wet van kracht wordt, doch eerst op een later tijdstip. De bedoeling is blijkbaar, dat een wettelijke regeling van het accountantswezen aan de invoering vooraf gaat, zoodat de controle der A. G. uitsluitend aan de alsdan van staatswege erkende beroepsgenooten kan worden opgedragen.

Uit den aard der zaak kunnen in het ontwerp nog wijzigingen worden gebracht, zoodat de tijd voor een uitvoeriger bespreking van de nieuwe wetsbepalingen nog niet gekomen is. Op eenige belangrijke punten moge echter reeds de aandacht worden gevestigd. Het ontwerp spreekt niet van *Wirtschaftstreuhänder*, doch noemt den accountant *Bilanzprüfer*. Deze wordt aangewezen door de vergadering van aandeelhouders, niet door commissarissen. Hij moet onafhankelijk zijn van het beheer der vennootschap. Ten aanzien van Treuhandgesellschaften werden twee belangrijke bepalingen opgenomen. In de eerste plaats mogen als *Bilanzprüfer* niet optreden Treuhandgesellschaften, op welke bestuur directie of commissarissen der A. G. beslissenden invloed uitoefenen of in staat zijn uit te oefenen. Als gevolg van die bepaling zullen derhalve de Treuhandgesellschaften, die door verschillende groote banken zijn opgericht en daarmee nog steeds gelieerd zijn, voor de betrokken banken niet als accountant mogen fungeeren. In het algemeen is de accountant, die zijn plichten verzaakt, aansprakelijk voor de ontstane schade; een Treuhandgesellschaft is echter niet aansprakelijk, als zij aan de keuze en leiding van haar personeel de noodige zorg besteed heeft, of als de schade ook bij goede keuze en leiding zou zijn ontstaan. Een dergelijke bepaling voor den zelfstandigen accountant ontbreekt, aan diens assistenten is blijkbaar niet gedacht.

Met het oog op de spoedige invoering van een wettelijke regeling hebben de Deutsche accountants de noodzakelijkheid van een nauwe samenwerking tusschen de verschillende accountantsorganisaties ingezien. Als gevolg daarvan werd 5 Aug. j.l. een *Institut für das Revisions- und Treuhandwesen* gesticht door de volgende vereenigingen: Verband Deutscher Bücherrevisoren,